

**Lekebergs
kommun**

Datum:
2023-04-11

Ansvarig för revidering:
Verksamhetsutvecklare

Fastställd av:
Barn- och
utbildningsnämnden

Ansvarig tjänsteperson:
Göran Thunberg

Diarienummer:
BUN 23-292

Riktlinje för skadestånd och ersättning

vid skadegörelse, oaktsamhet eller olycka

Policy

Program

Plan

>Riktlinje

Regler

Innehållsförteckning

Inledning	3
<i>Syfte</i>	3
<i>Utgångspunkt</i>	3
<i>Tydlighet</i>	3
Bakgrund och förebyggande insatser	4
<i>Ordningsregler</i>	4
<i>Avsiktlig skada</i>	4
<i>Oaktsamhet</i>	4
<i>Olycka</i>	4
<i>Lagstiftning</i>	4
Vid skada på skolans egendom gäller följande:	5
<i>När skadegörelse inträffat</i>	5
<i>Utredning och bedömning</i>	5
<i>Ersättning</i>	5
Riktmärken för jämkning av skadeståndsbeloppet:	6
Uppföljning och dokumentation	7
<i>Polisanmälan och andra åtgärder</i>	7
<i>Uppföljning</i>	7
Referenser	7

Inledning

Syfte

Riktlinjen är en vägledning, antagen i Barn- & utbildningsnämnden, för hur skolledningen ska agera när skolans egendom blivit utsatt för skadegörelse orsakad av elev. Den syftar till att skapa ett gemensamt förhållningssätt och likabehandling på alla Lekebergs skolorna. Den gäller enbart vid skada på skolans egendom. Inte vid skadegörelse av privat egendom.

Utgångspunkt

Elever i Lekebergs kommun ska ha de bästa förutsättningarna för lärande och utveckling. En viktig del är arbetet med trygghet och studiero och skolans möjlighet att visa på och lära eleverna olika förhållningssätt utifrån grundläggande demokratiska värderingar.

Utgångspunkten om en elev orsakar skador på skolans egendom är att eleven tar ansvar för händelsen. Skador som orsakats, avsiktligt eller oavsiktligt, ska ersättas, helt eller delvis. Eleven behöver också förstå hur man tar ansvar för sitt agerande och lära sig följa de lagar och regler som gäller i samhället.

Tydlighet

Det är viktigt att vara tydlig med vad som förväntas av vårdnadshavare och elev under tiden i skolan. Men också vad de kan förvänta sig av skolan.

En väl känd händelsetrappa vid skadegörelse underlättar för alla inblandade att förstå vad som kommer att hända. Det underlättar också rektors arbete med att utreda och fatta beslut som är begripliga, likvärdiga och blir accepterade.

Bakgrund och förebyggande insatser

Ordningsregler

Att arbeta förebyggande med trygghet och studiero är en viktig del för att motverka skadegörelse. Enligt skollagen ska varje skolenhet ta fram ordningsregler i samverkan med eleverna. Elevernas delaktighet skapar förutsättningar för förståelse och acceptans och därmed ökar möjligheterna att reglerna efterlevs.

Skolans rektor har det yttersta ansvaret för både det förebyggande arbetet och för åtgärder vid skadegörelse orsakad av en elev.

Avsiktlig skada

Vid en avsiktlig skada (uppsåt) kan eleven bli ersättningsskyldig för skadan i sin helhet. Det innebär att eleven får ersätta nyinköp eller kostnaden för material och reparationsarbete eller kostnaden för återställande till ursprungsskick. Hänsyn ska alltid tas till händelsens karaktär, elevens ålder och andra särskilda skäl. Vårdnadshavarna ska alltid kontaktas innan information om ersättningsanspråk skickas ut och en lösning i samförstånd med vårdnadshavarna eftersträvas.

Oaktsamhet

Vid skada uppkommen på grund av oaktsamhet kan eleven bli ersättningsskyldig för skadan. Hänsyn ska alltid tas till händelsens karaktär, elevens ålder, förståelsen för vilken konsekvens handlingen skulle få och andra särskilda skäl. Utgångspunkten är att ta ansvar för sitt agerande och lära sig följa de lagar och regler som gäller i samhället. Vårdnadshavarna ska alltid kontaktas för en dialog och en lösning i samförstånd med vårdnadshavarna eftersträvas.

Olycka

Vid olyckshändelse krävs ingen ersättning. Med olycka menas en händelse som inträffar utan att någon har avsett det eller haft någon större förmåga att påverka händelseförloppet.

Lagstiftning

Det finns ingen särskild strafflagstiftning anpassad till skolmiljö, personal eller elever. Inte heller i Skollagen finns detta reglerat. Det innebär att kriminaliserade handlingar kan äga rum i en skolmiljö och bestraffas utifrån gällande straff- och skadeståndslagstiftning. 2010 gjordes ändringar i lagstiftningen som innebar att skadeståndsansvaret skärptes för föräldrar.

De nya reglerna i skadeståndslagen kompletterar det skadeståndsansvar som vårdnadshavare har till följd av bristande tillsyn.

Innebörden av lagändringen är att en förälder som har vårdnaden om ett barn fortsättningsvis svarar för person eller sakskada och skada genom kränkning som barnet vållar genom brott. Ansvaret förutsätter inte att föräldern varit vårdslös.

Vårdnadshavarens ansvar är för varje skadehändelse begränsat till högst en femtedel av prisbasbeloppet (PBB). (10.500:-, 2023) Står barnet under vårdnad av två föräldrar gäller begränsningen för dem gemensamt. I undantagsfall kan skadeståndsansvaret komma att jämkas om detta framstår som uppenbart oskäligt. Särskilt förordnade vårdnadshavare omfattas inte av det utvidgade skadeståndsansvaret.

Vid skada på skolans egendom gäller följande:

När skadegörelse inträffat

Varje händelse ska utredas med hänsyn till omständigheter i det enskilda fallet. Vid olyckshändelse utkrävs ingen ersättning. Det är inte heller möjligt att kräva kollektivt skadestånd av flera elever när man inte vet vem som orsakat en skada. Dessa riktlinjer gäller enbart vid skada på skolans egendom; inte vid skadegörelse av någons personliga egendom.

Utredning och bedömning

När en skada skett ska rektor ta reda på hur skadan har uppkommit och om skadestånd kan och bör krävas samt storleken på eventuell ersättning. Eleven och elevens vårdnadshavare bör meddelas snarast om att så sker.

I det enskilda fallet görs en skälighetsbedömning med hänsyn till barnets ålder och utveckling, vilken handling det är fråga om, ekonomiska förhållanden eller övriga omständigheter. Det finns ofta anledning att vara mer återhållsam med jämkning när det varit fråga om uppsåtligt handlande.

En utredning ska alltid innefatta en dialog med eleven. Det är viktigt att eleven förstår vilka konsekvenser agerandet fått. Efter avslutad utredning och bedömning ska rektor skriftligen informera eleven och elevens vårdnadshavare om resultatet av utredningen och den bedömning som gjorts.

Ersättning

Eleven och vårdnadshavarna kommer att solidariskt ansvara för skadeståndet. Vårdnadshavarnas skadestånd kommer dock att begränsas till maximalt en femtedel av PBB per skadetillfälle. Belopp som överstiger

detta utkrävs av eleven. En jämkning av vårdnadshavarens del kan ske utifrån dennes ekonomiska situation.

Om det totala ersättningsanspråket understiger en femtedel av PBB kommer elevens del inte att bli aktuell och därför heller ingen jämkning enligt nedan.

Det finns ingen nedre åldersgräns för skadeståndsskyldighet, men ett barn ska inte behöva svara för sina handlingar i samma utsträckning som en vuxen.

Beroende på utfallet av rektors utredning används nedanstående riktmärken vid jämkning.

Riktmärken för jämkning av skadeståndsbeloppet:

Årskurs	Vid avsiktlig skada	Vid oaktsamhet, förlust eller skada
F - 3	50 % betalas	33% betalas
4 - 6	66% betalas	50% betalas
7 - 9	100% betalas	66% betalas
Gym. omyndig	100% betalas	66% betalas
Gym. myndig	100% betalas	100% betalas
Vuxenutbildning	100% betalas	100% betalas

Beslut om ersättningskrav vid skada på skolans egendom fattas enligt delegationsordningen; av rektor upp till 3.000:-, förvaltningschef 3.000:- - 10.000:- Över detta är det nämndbeslut. Underlag för kravet skapas av rektor och skickas till ekonomiavdelningen som skickar ut kravet/fakturan. Bifoga underlag med eventuella bilagor, offerter o dyl. Det är viktigt att vårdnadshavaren är informerad om kravet innan utskicket görs.

Vårdnadshavare erhåller en faktura på det belopp som krävs i ersättning för skolans förstörda egendom. Ett anspråk på skadestånd är ett civilrättsligt krav och inte ett myndighetsbeslut.

Uppföljning och dokumentation

Polisanmälan och andra åtgärder

Grundtanken i svensk rätt är att ansvaret för att lämpliga åtgärder vidtas mot barn och ungdom som begår brott i första hand vilar på socialtjänsten. Ju yngre barnet är desto starkare skäl talar för att socialtjänsten ska ombesörja den utredning som kan behövas rörande barnet och en polisanmälan ska inte användas som en form av sanktion mot barnet.

Om någon begår ett brott i skolan är det rektor som får ta ställning till om skolan ska göra en polisanmälan. Eventuella ytterligare brottsoffer har möjlighet att göra egna anmälningar. Det är omsorgen om elevens bästa som ska avgöra vilka åtgärder skolan vidtar. En polisanmälan är en information till en annan myndighet som har att agera utifrån sina ramar.

Skolan ska inte göra några utredningsåtgärder som kan ligga inom polisens verksamhet. Det innebär att skolan endast ska beskriva händelsen som föranleder anmälan och i övrigt göra vad som krävs enligt skollag, likabehandlingsplan osv.

Det finns inget hinder för rektor att göra en polisanmälan även i de fall där eleven som misstänks ha utfört handlingen är under 15 år. Om skadegörelsen är av större omfattning bör polisanmälan ske regelmässigt oavsett om gärningsman är känd eller inte.

Tjänsteanteckningar och övrig intern dokumentation görs på det sätt och i den omfattning som skolan är ålagd att göra.

Uppföljning

Oavsett skadegörelsens omfattning är det viktigt att skolan gör en uppföljning tillsammans med eleven och pratar om det som har hänt, dels för att möta eventuella frågor från eleven, dels för att se behov av framtida förebyggande insatser på skolan eller behov av individuella åtgärder.

Uppföljningen ska ske inom två månader efter avslutad utredning. Uppföljning kan exempelvis ske genom samtal mellan elev, mentor, kurator och vid behov elevens vårdnadshavare.

Referenser

[Skadeståndslag \(1972:207\) Svensk författningssamling 1972:1972:207 t.o.m. SFS 2022:1368 - Riksdagen](#)

[Rättslig vägledning \(aklagare.se\)](#)